

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

memo

Afweging vliegverboden naar Nederland en de BES-eilanden vanwege uitbraak coronavirus COVID-19

Bestuurskern

Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Contactpersoon

5.1.2e

T 5.1.2e

M 5.1.2e @minienw.nl

Datum

26 maart 2020

Inleiding

Om de instroom van mensen die mogelijk het COVID-19 bij zich dragen in Nederland zoveel mogelijk te beperken, heeft de minister van IenW op verzoek van VWS vliegverboden ingesteld voor luchtverkeer met passagiers vanuit hoog-risicogebieden. Het betreft zowel verkeer met luchthavens op Europees Nederlands grondgebied als bestemming als verkeer met luchthavens op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba als bestemming. Of sprake is van een hoog-risicogebied bepaalt VWS op basis van RIVM-adviezen.

Dit ambtelijk memo is opgesteld ter ondersteuning van de besluitvorming over verlenging en aanpassingen van de vliegverboden. Dit memo is in afstemming met VWS en BZ opgesteld.

Zie bijlage 1 voor het volledige overzicht van ingestelde vliegverboden (stand van zaken 26 maart 2020).

Afwegingskader RIVM landen

Het afwegingskader voor een advies om over te gaan op een vliegverbod om de verspreiding van COVID-19 te voorkomen is afhankelijk van:

- in hoeverre er sprake is van wijdverspreide transmissie in landen;
- het aandeel gemelde infecties die zijn opgelopen in het buitenland;
- mate van reisbewegingen naar landen;
- mate waarin reisbewegingen naar landen ook per auto, bus of trein plaatsvinden;
- modellering van aandeel aan de infectiedruk in Nederland.

Uitzonderingsgronden

De vliegverboden gelden niet voor repatriëring van ingezetenen van het Koninkrijk der Nederlanden, EU- of Schengen-ingezetenen en ingezetenen van het Verenigd Koninkrijk en voor het vervoer van medisch personeel of patiënten wanneer dit in het belang is van de volksgezondheid. Niet Nederlandse ingezetenen moeten daarbij kunnen aantonen dat ze zullen doorreizen. Luchtvaartmaatschappijen moeten kunnen aantonen dat het vervoer van gerepatriëerden overeenkomstig gezondheidsrichtsnoeren van de WHO en de EU zal plaatsvinden. Het goederenvervoer valt buiten het verbod en mag niet in

gedrang komen. Dit geldt in het bijzonder voor transporten ten behoeve van de medische zorg en andere vitale processen.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

NB. Aangezien de vliegverboden alleen betrekking hebben op luchtverkeer met passagiers kunnen 'lege' repatriëringsvliegtuigen van derde landen die in Nederland en de BES-eilanden eigen ingezetenen ophalen ongehinderd doorgaan. Cabinepersoon valt buiten de definitie van passagiers.

Datum
26 maart 2020

Afweging bij aanpassing vliegverboden

RIVM geeft aan dat met de kennis van nu het meeste risico van import lijkt te komen uit de VS, Italië, Oostenrijk, Spanje, Duitsland, Zwitserland, België, VK en Frankrijk. Omdat China, Zuid-Korea en Iran al een langere tijd vergaande maatregelen hebben genomen, ziet RIVM in Nederland nauwelijks import vanuit deze landen. Inmiddels hebben alle West Europese landen vergaande maatregelen genomen om COVID-19 te bestrijden, net als Nederland.

In de afweging voor de verlenging, beperking of uitbreiding van de vliegverboden is het van belang om onderscheid te maken tussen drie categorieën:

Vliegverboden van landen buiten Schengen naar Nederland

Dit betreft op dit moment China, Iran en Zuid-Korea. Vanwege de beperkingen die gelden voor het inreizen van het Schengengebied hebben deze vliegverboden beperkte toegevoegde waarde. Een argument om de verboden desalniettemin in stand te houden is om controle te houden over de einddatum van de beperkingen. Daarnaast kan het voorkomen dat groepen Europeanen via Nederland reizen, die mogelijk besmet zijn met het coronavirus, een argument zijn. VWS zal in de onderbouwing voor een mogelijke verlenging van de vliegverboden hier specifiek aandacht aan besteden.

Vliegverboden vanuit EU-landen, VK en/of Schengenlanden naar Nederland

Er gelden op dit moment vliegverboden voor Spanje, Italië en Oostenrijk. Voor wat betreft de EU-landen¹ geldt dat IenW instemming nodig heeft van de Europese Commissie met de verlenging. IenW verwacht nadere informatie vanuit de EC te ontvangen over harmonisatie van dit proces (zonder dat specifieke goedkeuring van de EC nodig is per casus). VWS is zich ervan bewust dat binnen Europa veel reisbewegingen ook per auto, bus of trein plaatsvinden. Dit dient in de afweging te worden betrokken. Het is immers van belang om per hoog-risicogebied een integrale afweging te maken.

Vliegverboden naar de BES-eilanden

Ook gebaseerd op adviezen van het RIVM en op verzoek van VWS zijn vliegverboden ingesteld vanuit diverse hoog-risicolanden naar de BES-eilanden. De bijzondere kwetsbaarheid met name de beschikbaarheid van adequate gezondheidszorg van Caribisch Nederland is hierbij van belang.

Verlengingsduur

Voor de verlenging van de vliegverboden zijn de volgende scenario's denkbaar:

- Verlenging met [telkens ten hoogste] 2 weken (voor intra EU is dat voorgeschreven);

¹ In lijn met een mededeling van de EC worden San Marino, Monaco, Andorra en het Vaticaan tot het EU-gebied gerekend.

- Verlenging tot 22 april, het moment waarop de Nederlandse implementatie van de EU-maatregelen voor het Schengengebied aflopen;
- Verlenging voor onbepaalde tijd.

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Datum
26 maart 2020

Operationele impact

In zijn algemeenheid is het van belang om met de luchtvaartsector af te stemmen wat de operationele impact van de maatregel is. Daarnaast moet interdepartementale afstemming plaatsvinden met BuZa voordat een vliegverbod wordt ingesteld of verlengd. BuZa informeert ook de betreffende landen vooraf. Indien het maatregelen voor de BES-eilanden betreft is een goede afstemming met BZK nodig. BZK is verantwoordelijk voor de algehele coördinatie en afstemming in dit gebied. IenW heeft een check-list opgesteld met de te doorlopen stappen.

RIVM advies 24 maart 2020 (zie bijlage)

Aangezien 17% van de tot nu toe gemelde COVID-19 infecties zijn opgelopen in het buitenland, is de verwachting dat het beperken van de reisbewegingen naar Nederland vanuit de genoemde landen het aantal import cases zal doen afnemen. Daarmee zal de infectiedruk in Nederland in ieder geval niet extra toenemen vanuit het buitenland. Omdat Duitsland, Frankrijk en België ook eenvoudig op andere wijze dan via vliegverkeer te bereizen zijn, zal de invloed van alleen een vliegverbod op de import van COVID-19-gevallen relatief beperkt zijn, maar nog steeds een nuttige maatregel om bredere transmissie zo veel als mogelijk tegen te gaan. Een vliegverbod op de import van COVID-19-gevallen voor de VS, Zwitserland en de VK zou wel van invloed kunnen zijn op de import van gevallen. Alvorens hier een goed onderbouwt advies over te geven, zal de mogelijke afname van de infectiedruk worden gemodelleerd door het RIVM.

Voor de landen waarvoor nu een vluchtrestrictie is ingevoerd geldt dat die op dit moment nog te maken hebben met wijdverspreide transmissie. Voor deze landen adviseert het RIVM de vliegverboden te handhaven. Alleen in China en Zuid-Korea worden langzaam de maatregelen afgeschaald. Het advies van RIVM is om eerst af te wachten wat het effect hiervan is op het aantal patiënten, alvorens de vliegverboden voor deze landen op te heffen.

Kader

De juridische kaders voor de ministeriële regeling met betrekking tot de vliegverboden zijn:

- artikel 21 van de Verordening (EG) 1008/2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap;
- artikel 5.10, eerste lid, onderdeel a, van de Wet luchtvaart en
- artikel 24 van de Luchtvaartwet BES.

Bij de toepassing wordt ook rekening gehouden met mededeling van de EC inzake het Schengenreisverbod (Communication COM(2020)115 final).

Communicatie

Vliegverboden met betrekking tot Europees Nederland worden door LVNL bekend gemaakt bij luchtvaartmaatschappijen via een Notice tot Airmen (NOTAM). Voor de BES gebeurt dit met name door de lokale luchtverkeers-dienstverleners de DC-ANSP.

BIJLAGE 1: Huidige vliegverboden

Op verzoek van VWS zijn de onderstaande vliegverboden ingesteld voor luchtverkeer met passagiers (stand van zaken op 26 maart 2020).

Bestuurskern
Dir. Luchtvaart
Afd. Luchtvaartveiligheid

Met luchthavens op Nederlands grondgebied als bestemming:

Datum
26 maart 2020

Land	Ingangsdatum	Einddatum
China (inclusief Hong Kong)	13 maart, 18.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Zuid-Korea	13 maart, 18.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Italië	13 maart, 18.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Iran	13 maart, 18.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Spanje	22 maart, 20.00 uur	4 april, 20.00 uur
Oostenrijk	23 maart, 21.00 uur	6 april, 21.00 uur

Met luchthavens op Bonaire, Sint-Eustatius en Saba:

Land	Ingangsdatum	Einddatum
EU-landen	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
VK	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Noorwegen	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Zwitserland	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
IJsland	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Liechtenstein	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
China	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Iran	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Zuid-Korea	14 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Canada	16 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Colombia	16 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
Dominicaanse Republiek	16 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur
VS	16 maart, 20.00 uur	27 maart, 18.00 uur